

Інноваційно-технологічний навчальний модуль

М-1. Семінарське заняття: «Провідні види діяльності».

1. Провідна діяльність дітей раннього віку.
2. Провідна діяльність дітей молодшого та середнього дошкільного віку.
3. Провідна діяльність дітей старшого дошкільного віку.
4. Продуктивні види діяльності дошкільника.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Розробіть модель структури діяльності.
2. Схарактеризуйте ознаки провідної діяльності дитини.
3. Окресліть схему розвитку провідних видів діяльності.
4. Наведіть приклади продуктивних видів діяльності дітей шостого року

життя.

5. Підготуйте мікрориступ з теми: «Гра — провідна діяльність дошкільника».

Теми рефератів:

1. Діяльність як психолого-педагогічна проблема.
2. Характеристика ігрової діяльності.
3. Планування та керівництво вербальною грою дошкільника.
4. Гра та етапи її розвитку.
5. Дослідження ігрової діяльності на сучасному етапі.

Рекомендована література:

1. Ахутина Т. В. Теория речевого общения в трудах М. М. Бахтина и Л. С. Выготского. Вестник московского университета. Сер. 14. Психология. -1984. - №3. - С. 100-120.
2. Выготский Л. С. Педагогическая психология. -М. : Педагогика, 1991. - 386 с.
3. Каган М. С. Человеческая деятельность. - М. , Политиздат, 1974. -328 с.
4. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. - М. , 1975. -315 с.
5. Професійна освіта. - Словник/За ред. Н. Г. Ничкало. -К. : Вища шк. , 2000. - 380 с.
6. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии. - М. : Просвещение, 1973. - 433 с.
7. Щукина Т. Н. Деятельность - основа развития личности. В книге Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе. - М. , 1979. - С. 10-21.

М-2. Семінар-дискусія: «Театралізовані ігри».

1. Значення театралізованих ігор для розвитку мовлення дітей.
2. Характеристика основних видів театралізованих ігор.
3. Своєрідність ігор-драматизацій.
4. Розвиток мовленнєвої творчості дошкільника у процесі гри-драматизації.

Завдання для Індивідуальної роботи:

1. Визначте лінії перспективного []озвитку театралізованої гри дітей у старшій групі дошкільного закладу.

2. Складіть анотацію на збірку Л. В. Артемової «Театр і гра» Вдома, у дитячому садку, в школі. - К. - 2002. - 291 с.

3. Проаналізуйте особливості творчого відображення казкових ситуацій дітьми старшого дошкільного віку за схемою:

Розігрування казкових і реальних ситуацій							
№	худ твор	Відтворенн я близько тексту	Творче відтворенн я тексту	Наявність ігрових дій	Самостійн о організову є гру і розподіляє ролі	Організову є за допомогою	Не вміє розіграт и текст

Проблемні запитання:

1. Яке місце повинні займати театралізовані ігри в житті дитини? Чому?
2. Чи повинен вихователь бути ігровим партнером дитини?
3. Які прийоми керівництва театралізованими іграми є найбільш ефективними? Чому?

Теми рефератів:

1. Театралізовані ігри дошкільників.
2. Гра-драматизація як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.
3. Образні вирази в українських народних казках.

Рекомендована література:

1. Артемова Л. В. Театралізовані ігри дошкільників. - М., 1991.
2. Артемова Л. В. Театр і гра. - К., 2002.
3. Воспитание детей в игре / Сост. А. К. Бондаренко, А. И. Матусик. - М., 1983.
4. Зльконин Д. Б. Психология игры. - М., 1978.
5. Жуковская Р. И. Игра и ее педагогическое значение. - М., 1975.
6. Менджеричкая Д. Б. Воспитателю о детской игре. - М., 1982.
7. Психология и педагогика игры дошкольника / Под. Ред. А. В. Запорожца и А. П. Усовой. - М., 1966. - С. 5-38.
8. Швайко Г. С. Игры и игровые упражнения для развития речи. - М., 1988.
9. Щербакова Е. И. Формирование взаимоотношений детей 3-5 лет в игре. - М., 1984.

Практичне заняття: «Дидактична гра».

1. Види дидактичних ігор.
2. Словесні дидактичні ігри.
3. Структурні компоненти дидактичних ігор, їх характеристика.
4. Методи організації дидактичних ігор в різновікових групах дошкільного навчального закладу.

Навчально-дослідницькі завдання:

1. Доберіть приклади, що відображають основні методи організації

дидактичних ігор у старшому дошкільному віці.

2. Розробіть рекомендації для батьків щодо використання словесних дидактичних ігор.

3. Складіть анотацію на збірку Л. В. Артемової, О. П. Янківської «Дидактичні ігри і вправи в дитячому садку». - К., 1977, - 126 с.

Проблемні запитання:

1. Яка роль вихователя в керівництві дидактичними іграми?

2. Як ви розумієте вислів дослідника дитячої гри Л. В. Артемової «Навчатись, граючись!»?

Теми рефератів:

1. Вплив дидактичних ігор на мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

2. Дидактична гра як важлива ланка між навчальною та самостійною ігровою діяльністю.

3. Структура словесної дидактичної гри.

4. Методика використання дидактичних ігор на заняттях із розвитку зв'язного мовлення.

Рекомендована література:

1. Бондаренко А. К. Дидактические игры в детском саду. - М., 1991.

2. Бондаренко А. К. Словесные игры в детском саду. Пособие для воспитателя дет. сада. Изд. 2-е, испр. И доп. - М., 1977.

3. Бурова А. Керівництво сюжетно-рольовими іграми // Дошкільне виховання, 2001. - №7. - С. 20-22.

4. Бурова А. Дидактичні ігри: організація та керівництво // Дошкільне виховання. - 2001. - №7. - С. 12-14.

5. Воспитание детей в игре / Сост. А. К. Бондаренко, А. И. Матусик. - М., 1983.

6. Эльконин Д. Б. Психология игры. - М., 1978.

7. Жуковская Р. И. Игра и ее педагогическое значение. - М., 1975.

8. Менджерицкая Д. Б. Воспитателю о детской игре. - М., 1982.

9. Психология и педагогика игры дошкольника / Под. ред. А. В. Запорожца и А. П. Усовой. - М., 1966. - С. 5-38.

10. Янківська О. П. Дидактичні ігри в дитячому садку. - К., 1985.

Практичне заняття: «Сюжетно-рольові ігри».

Мета: діагностувати розвиток сюжетно-рольової гри та виявити її вплив на розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників.

Логіка обговорення проблеми:

1. Зміст і структура сюжетно-рольової гри.

2. Розвиток мовленнєвої творчості дітей у процесі сюжетно-рольової гри.

3. Сюжетно-рольова гра як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробіть конспект заняття з використання сюжетно-рольової гри задля розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників.

2. Розробити анкету для вихователя, що допоможе виявити рівень обізнаності використання словесних ігор у роботі з дошкільниками.

3. Складіть схему спостережень за сюжетно-рольовою грою (враховуючи основні параметри рівня ігрової діяльності дітей).

4. Розробіть тематику сюжетно-рольової гри задля розвитку діалогічного мовлення.

5. Розробіть та змоделюйте бліц-гру: «Керівництво сюжетно-рольовою грою старшого дошкільника».

Рекомендована література:

1. Бурова А. Керівництво сюжетно-рольовими іграми // Дошкільне виховання. 2001. - №7. - С. 20-22.

2. Воспитание детей в игре / Сост. А. К. Бондаренко, А. И. Матусик. - М., 1983.

3. Эльконин Д. Б. Психология игры. - М., 1978.

4. Жуковская Р. И. Игра и ее педагогическое значение. - М., 1975.

5. Леонтьев А. Н. Психологические основы дошкольной игры / Избр. псих. произведения: В2-ХТ. - Т. 1. - М., 1983. - С. 303-323.

6. Менджеричкая Д. Б. Воспитателю о детской игре. - М., 1982.

7. Психология и педагогика игры дошкольника / Под. Ред. А. В. Запорожца и А. П. Усовой. - М., 1966. - С. 5-38.

8. Сюжетно-ролевые игры дошкольников / Н. А. Бойченко, Г. И. Григоренко, Е. И. Коваленко, Е. И. Щербакова. - К.: Рад. школа, 1982. - 112 с.

М-3. Просемінар:

«Розвиток діалогічного мовлення дошкільників у грі».

1. Становлення діалогічного мовлення у дошкільному віці.

2. Типи і види діалогічного мовлення.

3. Ігри та ігрові вправи для формування діалогічного мовлення.

Навчально-дослідницькі завдання:

1. Підготуйте мікроповідомлення (по одному) з джерел додаткової літератури.

2. Доберіть приклади до кожного функціонального типу діалогу.

3. Розробіть схему ігрових мовленнєвих вправ, що сприяють розвитку діалогічного мовлення.

4. Розробіть та змоделюйте 2-3 мовленнєві ситуації, спрямовані на розвиток діалогічного мовлення.

Теми рефератів:

1. Гра як метод навчання діалогічного мовлення

2. Діалогічне мовлення як засіб вербального спілкування

3. Діалогічне мовлення як засіб навчання формул мовленнєвого етикету.

Рекомендована література:

1. Олійник Т. І. Рольова гра в навчанні англійської мови. - К.: Освіта, 1992. - С. 4.

2. Палихата Е. Навчання діалогічного мовлення на ситуативній основі // Початкова школа, 1991. - №10. - С. 32-35.

3. Палихата Е. Навчання діалогу на текстовій основі // Початкова школа, 1991. - №11. - С. 21-23.

4. Палихата Е. Лінгвістичні особливості діалогічного мовлення //

Дивослово, 1995. - №3. - С. 29-32.

5. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи. - К. : Радянська школа, 1989. - 120 с.

Мозкова атака:

«Навчання дошкільників творчої розповіді засобами гри».

1. Своєрідність та значення творчої розповіді в дошкільному закладі.
2. Етапи навчання творчої розповіді. Взаємозв'язок навчання і творчості.
3. Умови навчання творчої розповіді.
4. Види ігор з навчання дошкільників творчої розповіді.
5. Методика навчання творчої розповіді засобами гри.

Навчально-дослідницькі завдання:

1. Підготувати реферат з теми: «Вплив художньої літератури і фольклору на дитячу словесну творчість».

2. Складіть зразок початку розповіді для продовження його дітьми старших груп.

3. Розробіть зміст стенду для батьків з теми: «Розвиток словесної творчості дошкільників засобами гри», визначіть окремі рубрики.

4. Проаналізуйте одну з розповідей дітей старшого дошкільного віку за схемою:

Прізвище ім'я дитини	Вид розповіді				Назва розповіді	
	сюжетна за картинкою		творча розповідь		адекватна	випадкова
	самостійна	з допомогою	самостійна	з допомогою		

Проблемні запитання:

1. Як ви розумієте вислів: «Вихователь-дорослий, який сприяє розвитку творчості у грі»?

2. Визначіть показники зв'язного висловлювання творчого характеру в ігровій діяльності.

Письмові творчі завдання:

1. Складіть опорну предметно-схематичну модель для складання дітьми розповідей.

2. Розробіть ігрову вправу, ситуацію та гру для навчання дітей опису.

Рекомендована література:

1. Баранник Д. Х. Усний монолог. - К. , 1969. - С. 7-25.

2. Зрожевська А. А. Обучение монологам-описаниям // Дошкольное воспитание. - 1986. - №2. - С. 42-46.

3. Львов М. Р. Методика развития речи младших школьников. - М. : Просвещение, 1985. - 72 с.

4. Нечаева О. А. Функционально-смысловые типы речи (описание,

повествование, рассуждение). Улан-Уде, 1974. - 128 с.

5. Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию: Пособие для учителей. - К. : Рад. школа, 1983. - 119 с.

6. Синица І. О. Психологія усного мовлення учнів 4-8 класів (монолог). - К. : Рад. Школа, 1974. - 206 с.

Пізнавально-операційний навчальний модуль

М-1. Контрольні запитання.

1. Провідні види діяльності дітей.
2. Характеристика провідної діяльності дітей молодшого та середнього дошкільного віку.
3. Продуктивні види діяльності в дошкільному віці.
4. Гра як провідний вид діяльності дошкільного віку.
5. Походження гри в історії суспільства. Соціальний характер гри.
6. Проблеми дослідження дитячої гри.
7. Проблема ігрової діяльності у психолого-педагогічних дослідженнях на сучасному етапі.
8. Аналіз зарубіжних і вітчизняних теорій гри.
9. Характеристика ігрової діяльності дошкільника.
10. Розвиток ігрової діяльності. Педагогічне керівництво ігровою діяльністю дітей.
11. Класифікація дитячої гри.
12. Гра як засіб розвитку мовлення дошкільників.

Тести.

1. М. С. Коган виділяє такі види діяльності:

- 1) перетворювальна;
- 2) предметна;
- 3) пізнавальна;
- 4) цінісно-орієнтаційна;
- 5) трансформаційна.

2. Які фази проходить кожна дія? 1) підготовчу; 2) розподільну; 3) виконавчу; 4) завершальну.

3. Провідна діяльність - це та діяльність:

- а) у середині якої зароджуються і виникають нові види діяльності;
- б) яка найчастіше зустрічається на цьому етапі розвитку дитини.

4. Вставте пропущені слова:

У структурі діяльності відбуваються такі перетворення:
діяльність - - - - умови.

5. Продовжіть перелік:

Структура діяльності охоплює такі головні компоненти:

- а) мета;
- б) мотив;
- в)
- г)
- д)
- є)

6. Закінчи речення.

Провідна діяльність дитини, за О. М. Леонт'євим, характеризується такими ознаками:

1. Це така діяльність, у середині якої виникають і диференціюються нові види діяльності;

2. Це така діяльність..... ;

3. Це така діяльність.....

7. Вставити пропущені компоненти:

Схема розвитку провідних видів діяльності:-.....- гра -.....

8. Закінчи речення.

1) Провідна діяльність дітей раннього віку - це:

2) Провідна діяльність дітей переддошкільного віку - це:

3) Провідна діяльність дітей дошкільного віку - це:

9. Назви продуктивні види діяльності дошкільника:

10. Закінчи речення:

1) Відомо, що все життя дитини проходить у різних видах діяльності, які

.....

11. Дослідники проблеми ігрової діяльності дітей дошкільного віку:

1) Л. В. Артемова;

2) Г. І. Григоренко;

3) Т. С. Комарова;

4) Є. О. Фльоріна;

5) А. К. Бодаренко;

6) Н. О. Ветлугіна.

12. Розвиток гри протягом дошкільного віку проходить у напрямку від гри —, до гри яка відтворює відносини між людьми.

13. Природа гри має:

1) соціальний характер;

2) біологічний характер;

3) соціальний і біологічний характер.

14. Доповни перелік.

О. М. Леонт'єв класифікує ігри за критерієм їх походження:

а) функціональні;

б) конструктивні;

в)

г)

д)

15. Ф. Фребель виокремлює такі ігри:

1) розумові;

2) наслідувально-процесуальні;

3) сенсорні;

4) рухливі;

5) спортивні.

16. За якими принципами структурують ігри на сучасному етапі?

17. Дитячій грі не притаманні такі риси:
- пасивна форма пізнання довколишньої дійсності;
 - наявність творчої основи;
 - емоційна насиченість;
 - несвідомий характер.
18. Продовжіть перелік функцій гри: 1) форма організації виховання;
- метод навчання;
 - ;
 - ;
 -
19. У старших дошкільників сформовані такі ігрові вміння:
- розвивати сюжет гри;
 - спільно будувати і розвивати сюжет гри;
 - наявність партнерів у грі;
 - розуміти партнерів по грі та узгоджувати з ними свої дії.
20. Встановіть відповідність:
- А. Творчі ігри: 1) рухливі;
- сюжетно-рольові;
 - дидактичні;
- Б. Ігри з правилами: 4) будівельно-конструктивні;
- ігри на теми літературних творів.
- Відповіді: 1) 1,3,4. 2) 1,3. 3) а.
- дія, операція і мотив, мета.
 - засоби, дії, результат, оцінка.
 - 2 - у якій формуються або перебудовуються окремі психічні процеси.
 - 3 - від якої залежать основні зміни в особистості дитини.
 - 1 - емоційне спілкування;
 - предметна діяльність;
 - гра;
 - навчальна діяльність.
 - 1 - емоційне спілкування;
 - предметна діяльність;
 - гра.
 - види образотворчої діяльності; мовленнєва; комунікативна; художньо-мовленнєва; театральна-ігрова.
 - перетинаються і взаємодіють.
 - 1,2,5.
 - від предметної до рольової.
 - 3.
 - в) ситуативні;
 -
 -
 - а, г.
 - форми організації навчання; прийом навчання; засіб виховання.
 - 2,4.

20) А-2,4,5; Б-1,3.

М-2. Брейстомінг.

1. Обґрунтуйте положення про те, що дидактична гра спроможна не лише виховувати й розважати дітей, а насамперед розвивати зв'язне мовлення.

2. Наведіть конкретні приклади моделювання мовленнєвих завдань за принципом концентричності.

3. Наведіть конкретні приклади висловлювання видатних учених минувшини й сучасності про значення дидактичних ігор у розвитку зв'язного мовлення дітей.

4. Складіть орієнтовну схему використання дидактичних ігор на заняттях із розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку.

5. Складіть анотацію на один із збірників ігор, які практикують у сучасному дошкільному навчанні.

6. Чи впливає предметно-ігрове середовище на розвиток мовлення дітей? Проілюструйте прикладом.

7. У чому полягає своєрідність мовленнєвого розвитку дітей у творчих іграх?

8. Доведіть вплив вербальних ігор на розвиток монологічного і діалогічного мовлення.

9. Змодельуйте та схарактеризуйте мовленнєві ігри.

10. Доведіть положення про те, що сюжетно-рольова гра є засобом навчання дітей зв'язного мовлення.

11. Зробіть порівняльний аналіз різних класифікацій гри.

12. Накресліть план бесіди з батьками з теми «Роль гри в розвитку мовлення дитини».

13. Назвіть і схарактеризуйте види ігор, що сприяють розвитку зв'язного мовлення дітей.

14. Розкрийте своєрідність творчих ігор.

15. Назвіть основні завдання і прийоми керівництва іграми з мовленнєвого розвитку дітей.

16. Схарактеризуйте зміст і структуру сюжетно-рольової гри.

М-3. Тестування.

1. Вибери правильну відповідь. Діалогічне мовлення - це:

1) мовлення, що підтримується всіма учасниками;

2) мовлення, що відбувається в певній ситуації;

3) комунікативний акт, у якому має місце зміна ролей мовця і слухача, що відбувається в певній ситуації і є її продуктом.

2. Продовжи перелік.

В. Л. Скалкін класифікує діалог, відповідно до:

а) кількості учасників;

б) соціально-комунікативної характеристики; в) ;

г)

д)

е)

є)

3. Встав пропущені слова.
Діалогічне мовлення - є.....на етапі дошкільного дитинства.
4. Вибери правильну відповідь. Монологічне мовлення - це:
1) мовлення однієї людини, яка має структуру, темп, протяжність у часі;
2) тривалий, послідовний виклад думок;
3) розгорнуте мовлення однієї особи, що не розраховане на безпосередню словесну реакцію слухача й адресується або самому собі, або іншим особам.
5. Закінчи речення:
Тип мовлення розглядається як різновид мовлення, що
6. Доповни перелік функціональних типів мовлення:
а) розповідь;
б) ;
в) ;
г).....
7. Закінчи речення.
Творча розповідь - це найбільш складний вид дитячої розповіді, в основі якої
8. Назви структурні компоненти тексту:
9. Встав пропущене слово.
Для міркування характерним є.... зв'язок речень.
10. Закінчи речення.
Процес пояснення протікає на основі складної мисленнєвої діяльності:
11. Назви форми діалогічного мовлення:
12. Вибери правильні відповіді. Функціональні типи діалогу:
а) розпитування;
б) розповідь;
в) домовленість;
г) розмірковування; д) обговорення;
є) обмін враженнями; є) пояснення.
13. Продовжи речення.
Ситуативне мовлення - це мовлення
14. Вибери правильну відповідь.
Зв'язне мовлення характеризується наявністю таких груп зв'язків:
1) логічного;
2) смислового;
3) функціонально-стильового;
4) граматичного;
5) комунікативного;
6) психологічного.
15. Вибери правильну відповідь.
Проблему монологічного мовлення досліджували:
а) Фесенко Л. І. ;
б) Усова О. П. ;

- в) Богуш А. М. ;
- г) Скалкін Л. В. ;
- д) Сакуліна Н. П. ;
- є) Постоян Т. Г.

Відповіді: 1) 3.

2) Співвідношення мотивів співрозмовників; величини діалогічного тексту; ступеня підготовленості мовлення; ступеня ситуативності; джерел мотивації.

3) Первинною формою мовлення дітей.

4) 3.

5) Визначається сферою вживання, наміром того, хто висловлюється.

6) Опис, міркування, пояснення.

7) Творче уявлення.

8) Зачин, основна частина, кінцівка.

9) Ланцюговий.

10) Аналіз, синтез, порівняння, узагальнення.

11) Діалог, трилог, полілог. 12) а, в, д, є.

13) Яке може бути зрозумілим тільки в конкретній ситуації.

14) 1, 3, 4, 6. 15) а, в, г, є.